

Merelnesten zoeken

door Annette van Berkel

Vorig jaar ben ik gestart met het onderzoek naar het voortplantingssucces van merels. Het was het jaar van de merel en in dat jaar startte SOVON vogelonderzoek met een uitgebreid onderzoek naar het nestsucces want daar bleek weinig van bekend.

Nestsucces wil zeggen: hoeveel mereljongen verlaten gezond het nest? Zijn dat er genoeg om de populatie op peil te houden? Om die vraag te beantwoorden, heeft SOVON een aantal vrijwilligers opgeleid om met zo min mogelijk verstoring bewoonde nesten te zoeken en te volgen hoe het daarmee gaat. Een van die mensen ben ik.

Resultaten

Vorig jaar volgde ik 27 nesten waarvan er 15 waren waarbij de jongen succesvol uitvlogen (-hipten). Met correcties voor de duur waarin je het nest volgt, was in Culemborg ca. 40% succesvol. Dat is iets hoger dan landelijk. Om verschillen tussen de wijken te zien, zijn de aantallen nesten te laag maar het lijkt wel of ecowijk Lanxmeer een iets hoger broedsucces heeft. Daarom gaat er dit jaar extra intensief gezocht worden in deze wijk, met als controle de wijken Voorkoop en De Hond. Als de omstandigheden er geschikt voor zijn worden de jongen geringd.

U kunt helpen door bewoonde merelnesten te melden.
T 06 22651321, E ahvanberkel@gmail.com

Op welk gedrag moet je letten?

Nestbouw

Nestbouw is een erg opvallend gebeuren. Het vrouwtje (zij bouwt alleen) vliegt in korte tijd, vaak 's morgens vroeg, heel vaak met nestmateriaal naar dezelfde plek. In een halve dag kan het nest al klaar zijn dus als je het ziet, is dat ook het moment om te kijken waar ze heen gaat. Bij slechte weersomstandigheden of vroeg in de broedtijd kan het nestbouwen ook vele dagen duren. In deze fase hoeft je nog niets te melden. Houd afstand want in de nestbouw- en eilegfase zijn merels erg storingsgevoelig.

Eieren leggen

Als het nest klaar is, moet er gepaard worden en moeten eieren gelegd worden. Doorgaans lijkt het of er niets meer gebeurt. Het vrouwtje zit vrijwel constant in dekking rustig eieren te produceren.

Het mannetje houdt haar continu in de gaten want hij moet er direct bij zijn als ze wil paren. Elke dag wordt er een ei gelegd. Dat betekent een keer per dag een nestbezoek. Verder niet. Het broeden begint pas als het legsel compleet is (afhankelijk van de omstandigheden 3-5 eieren).

Broeden

Een broedend vrouwtje is ook al niet erg opvallend. Ze komt elke 3 à 4 uur van het nest om zich te poetsen en te eten. Na een kwartiertje is ze vaak alweer terug. Let dus op als je een merelvrouw met enige regelmaat op dezelfde plek een struik in of uit ziet gaan. Dat kan een aanwijzing zijn voor een nest. Het mannetje is continu in de buurt en houdt alles vanaf een hoge plek in de gaten. Het mannetje zit altijd zo dat hij de nestplek kan zien.

Als u dit gedrag herkent, is het fijn als u dit bij mij meldt.

Jongen in nest

Dit is de meest opvallende fase. Beide ouders vliegen af en aan met voedsel. Aanvankelijk valt dat voedsel niet erg op omdat als de jongen erg klein zijn het voedsel uit erg kleine stukjes bestaat. Maar tegen de tijd dat er stukken regenworm herkenbaar uit de ouderlijke bekken steken, is overduidelijk dat ze een nest met jongen hebben.

Predatie

Iets wat niemand leuk vindt als het zijn of haar merelnest betreft maar wat nu eenmaal normaal is in de natuur is het opeten van de nestinhoud door eksters of andere gegadigden. Merels starten doorgaans enkele dagen na predatie weer met een nieuw nest. Ze kunnen doorgaan tot ze in de rui raken in de loop van juli.

Uw hulp gewenst

Om meer nesten te kunnen volgen, doe ik een beroep op u. Veel ogen zien nu eenmaal meer. Meld bij mij als u een merelnest in de tuin heeft waar merels gebruik van maken. U hoeft niet exact te weten waar het precies zit, als u maar sterke vermoedens van broeden of jongen hebt. Het opzoeken hoort bij mijn taak.

Cursus merelnesten zoeken door vrijwilligers

Ook dit jaar wordt weer een cursus merelnesten zoeken en volgen gegeven door SOVON (zie website SOVON). Je leert hier hoe je met minimale verstoring merelnesten kan vinden en volgen. Johan de Kruif heeft zich ingeschreven en gaat in Culemborg meedoen met het merelnesten volgen. 🐦

Boven: merelouder met vliegvlug geringd jong M7. Margreeth de Nie

Onder van links naar rechts:
Broedend vrouwtje merel M7. Foto's Annette van Berkel
Mannetje merel altijd waakzaam in de buurt
Net uitgevlogen slapend mereljong M23
Zonnend merelvrouwtje tussen 2 broedsels in.

